

Jaarverslag 2015

Algemeen

In het Jaarplan 2015 (besproken in de ALV op 13 november 2014) hebben we onze verwachtingen voor dat jaar neergelegd. We kunnen vaststellen dat er op een aantal punten sprake was van positieve ontwikkelingen.

De tafelstructuur van de vereniging blijkt van grote waarde voor de realisering van beleidsdoelstellingen van, met name, gemeenten en provincies. In de afstemming met andere netwerken, op initiatief van het programma Duurzaam Door van het ministerie van EZ, is duidelijk geworden dat en hoe Noorden Duurzaam in de samenwerking iets kan toevoegen. Zo kan een middenveldconcept als de tafelstructuur van Noorden Duurzaam de overheid en provinciale/gemeentelijke politiek in staat stellen effectiever te zijn in hun beleid voor duurzame ontwikkeling, omdat deze structuur de directe vertegenwoordiging en onderlinge samenwerking bevordert van maatschappelijke geledingen. De tafelstructuur volgt daarbij een indeling naar thema's, sectoren, ketens en gebieden, en voegt daarmee een dimensie toe aan de gangbare indeling op basis van politieke ideologie. De overheden die bij Noorden Duurzaam zijn aangesloten steunen deze denklijn, erkennen de tafels die in dit verband ontstaan als verzamelpunten waar beleid kan ontstaan, en nemen er zelf deel aan. De erkenning van deze betekenis van de vereniging voor de verduurzaming van de maatschappij is in het afgelopen jaar duidelijk gegroeid, ook landelijk.

Arbeid aan infrastructuur is langzaam en moeizaam. Infrastructuur is per definitie inert. Dat betekent ook dat, als er al sprake is van een proliferatie van infrastructuur, dat deze dan noodzakelijkerwijs traag verloopt.

Infrastructureel denken betekent vooral dat we meer oog hebben voor het moeizame, saaie en op het eerste gezicht weinig spectaculaire dat zich meestal aan ons oog onttrekt. De kunst is in feite om ook in het gewone en het middelmatige het wonderbaarlijke te zien.

René ten Bos, FD van 19 oktober 2015

Op andere punten hebben we onze verwachtingen moeten bijstellen. Na een forse groei aan het begin van het jaar, vlakke de groei in de tweede helft van het jaar af. Bedrijven bleven ondervertegenwoordigd in het ledenbestand en het aantal tafels en de tafelactiviteiten ontwikkelden zich gestaag maar minder hard dan verwacht. De financiële positie van de vereniging blijft een aandachtspunt, evenals professionalisering van de organisatie. We gaan daar in dit verslag verder op in.

De conclusie kan zijn dat Noorden Duurzaam in brede kring wordt gewaardeerd om z'n opzet, aanpak en potentie. Verder is duidelijk geworden dat de realisering van die bijdrage verschilt in de uitwerking voor overheden, bedrijven en netwerken en dat het er nu op aankomt om als vereniging voldoende capaciteit en kwaliteit in te zetten om resultaten te kunnen laten zien. Daarvoor is echter nodig dat er voldoende financiële middelen beschikbaar komen.

Organisatie

Sterker nog dan in het eerste jaar na de oprichting was er sprake van spanning tussen groei en activiteiten enerzijds en capaciteit en middelen anderzijds.

Die *capaciteit* wordt gevormd door de coördinator, Peter Bootsma, zo'n 20 vrijwilligers en 30 kwartiermakers en tafelbegeleiders. Daarnaast besteden ook bestuursleden veel tijd aan het leggen en onderhouden van contacten, aan het vertegenwoordigen van de vereniging op bijeenkomsten en

bij evenementen e.d. De coördinator is de spin in het web, waar de vereniging voornamelijk op draait. Deze eenmansfunctie maakt de vereniging kwetsbaar. De kwetsbaarheid zit in de veelheid aan taken, maar bovenal in het ontbreken van een vangnet bij ziekte enz.

Het bestuur heeft al vroeg geconcludeerd dat het gewenst is dat de uitvoerende taken anders worden georganiseerd. Dat moet de kwetsbaarheid beperken, maar ook de capaciteit voor de ondersteuning van tafels verhogen en de kwaliteit van die ondersteuning op een hoger plan brengen. Want dat is in praktijk het grote knelpunt: we groeien, er zijn veel ideeën en projectplannen en er dient zich van alles aan, maar er speelt teveel om het allemaal goed te kunnen doen. De oplossing is het inzetten van meer mensen met passende competenties. Dat vraagt echter om financiële middelen waarover we op dit moment niet beschikken.

Die *middelen* bestaan nu vooral uit contributies, aangevuld met een deel van de vergoedingen voor de ondersteuning van projecten van enkele gemeenten en de provincie Friesland. Omdat subsidies veelal worden gekoppeld aan projecten zijn we voor de aanvulling van middelen afhankelijk van partijen die de verdere ontwikkeling van Noorden Duurzaam belangrijk vinden en de ontwikkelingskosten willen financieren. Gesprekken daarover lopen nog. Het jaar 2015 **eindigt met een verlies van zo'n 10.000 euro**. Inzet op ledenwerving en aanvullende inkomsten is verhoogd en er zijn in de loop van het jaar bezuinigingen ingezet, onder andere op de uurtarieven van de kwartiermakers en de coördinator. De vereniging heeft de ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling) aangevraagd. Een ANBI-aanwijzing betekent belastingvoordelen voor donateurs en vrijwilligers. Donateurs kunnen hun giften aftrekken voor de inkomsten- of vennootschaps-belasting. Vrijwilligers die voor een ANBI werken, doen daarmee onder bepaalde voorwaarden een gift aan een ANBI.

Het bestuur heeft ook in het verslagjaar tweewekelijks de hele woensdagochtend vergaderd, samen met de coördinator. Ook in die vergaderingen is het eerder bedoelde dilemma merkbaar: steeds komen er diverse nieuwe ontwikkelingen (contacten, projectkansen) aan de orde, die aandacht verdienen, terwijl daarnaast knelpunten als capaciteit en middelen moeten worden aangepakt.

In 2015 is er driemaal overleg geweest tussen het bestuur en de Raad van Toezicht. De RvT heeft aangegeven dat ze haar rol wil invullen langs twee lijnen: meepraten over de strategie van de vereniging en toezien op de gang van zaken en de resultaten. Daarvoor is van belang dat de RvT goed wordt geïnformeerd, met name over de financiële stand van zaken. De RvT heeft daarover, aan het eind van het tweede verenigingsjaar, haar zorgen uitgesproken en het bestuur voorgehouden dat de begroting voor 2016 realistisch moet worden ingevuld en moet worden voorzien van een transparante toelichting voor de ALV.

Met de RvT is geconcludeerd dat het zaak is om verbinding te zoeken met andere initiatieven en niet in concurrentie terecht te komen. We kunnen complementair zijn aan wat andere netwerken bieden. Het heeft geen zin om als Noorden Duurzaam een inspiratienetwerk te willen zijn. De afgelopen periode is heel hard gewerkt aan het opzetten van de vereniging, inclusief de website, maar het is nu tijd om de motorkap te sluiten en gas te geven. De vereniging is in feite als een startup te beschouwen, met de kwetsbaarheid die daarbij hoort. Het doel moet nu zijn: focussen op de samenwerking met anderen, en successen behalen en delen.

De website www.noordenduurzaam.nl is nog steeds de belangrijkste bron van informatie over de vereniging. Bestuursleden vinden er informatie over tafels, de voortgang van projecten en financiën. In de functionaliteit en de kwaliteit ervan is en wordt veel tijd gestoken, met name door de coördinator. De webredactie werkt aan het verbeteren van de website, onder andere t.b.v. bruikbaarheid op smartphones.

Nieuwsfeiten worden behalve op de website ook gemeld in nieuwsbrieven en via Twitter.

De werkgroep communicatie heeft een communicatieplan uitgewerkt, dat **is voorgelegd** aan het bestuur. De frequentie van de nieuwsbrief gaat omhoog, waarvoor een opdracht is verstrekt aan een communicatiebureau. Voor de verdere groei van de vereniging is meer inzet op PR en communicatie nodig. Het bestuur heeft daarom gezocht naar iemand met kennis en ervaring op dat vlak, ter versterking van het bestuur. Die versterking is gevonden in de persoon van Rianne Schuurman. **De ALV heeft Rianne, op voordracht van de RvT, benoemd in de vergadering op 10 december 2015.**

Samenwerking

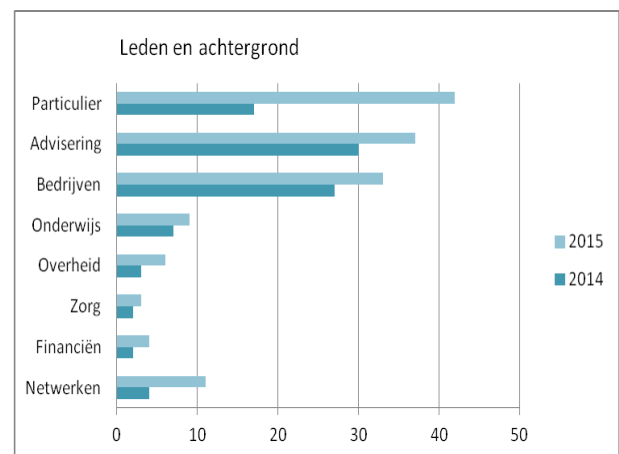
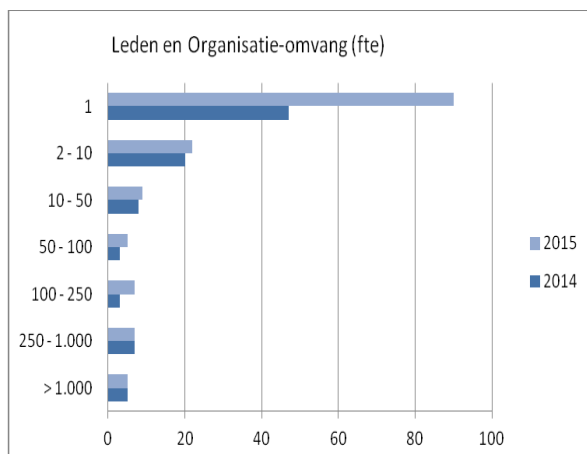
Noorden Duurzaam wordt door Duurzaam Door (een projectorganisatie bij RVO, Rijksdienst voor Ondernemers) gerekend tot de drie belangrijkste regionale netwerken op duurzaamheidsgebied in Nederland.

Er zijn veel organisaties en netwerken gericht op duurzaamheid. Een aantal daarvan is als zodanig lid geworden van Noorden Duurzaam en vormt een tafel onder de eigen naam (bv. Duurzame Dorpen in Friesland, Friese Milieufederatie). In de afgelopen tijd is, onder meer uit gesprekken met ondernemers, gebleken dat het voor bedrijven geen voor de hand liggende stap is om zich aan te sluiten bij Noorden Duurzaam. Bedrijven die zich oriënteren op verduurzaming van hun processen en producten kiezen voor de eerste stappen daarin voor ondersteuning door bv. Koplopers Fryslân en Duurzom. Noorden Duurzaam kan later in die ontwikkeling een rol spelen via de tafelstructuur. Met een aantal netwerken dat zich met bedrijven bezighoudt is overleg gevoerd over samenwerking. Er volgt in het najaar een nieuwe overlegronde, onder meer met MVO Nederland, waarbij het de bedoeling is om bij een concreet project (Zorg-expeditie in Friesland) te onderzoeken hoe de tafelstructuur van Noorden Duurzaam kan worden benut voor continuïteit in een proces dat is ontwikkeld in een project onder begeleiding van, in dit geval, MVO-Nederland.

Noorden Duurzaam is partner in het KvK Ondernemersplein, dat op 26 november 2014 van start ging. Het Ondernemersplein fungeert voor Noord-Nederland. Het is een plek waar ondernemers terecht kunnen voor informatie en bijeenkomsten, gericht op ondernemers. Andere partners zijn o.a. de Kamer van Koophandel, Npal, Octrooicentrum Nederland/RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland), Qredits, de Belastingdienst en Ondernemersklankbord. Het is de bedoeling dat de partners in het Ondernemersplein elkaar betrekken bij hun activiteiten. In de praktijk komt dat nog niet van de grond, vooral omdat de tijd ontbreekt voor oriëntatie en afstemming.

Leden

Het aantal leden is in 2015 gegroeid van 100 tot 150.

In 2015 hebben vijf leden hun lidmaatschap opgezegd.

Door de coördinator en bestuursleden is opnieuw veel tijd gestoken in het leggen van contacten met potentiële leden. Duidelijk is dat initiatieven om tot een tafel te komen en ideeën voor een project een betere aanleiding zijn voor het totstandkomen van lidmaatschappen. Een aandachtspunt daarbij is dat tafelleden niet altijd begrip hebben voor de regel dat ze daarnaast ook verenigingslid moeten worden. Met de kwartiermakers en tafelbegeleiders zijn afspraken gemaakt over de communicatie over de verenigingsopzet.

Belangrijk is dat leden ervaren dat het voordelen biedt om lid te zijn van Noorden Duurzaam. De inzet op het onderhouden van contacten met leden is door capaciteitsgebrek beperkt gebleven. Inloopochtenden en –middagen zijn in dat verband tot nu toe niet van grote betekenis. Ze worden nauwelijks bezocht, mede waarschijnlijk omdat er geen sprake is van ondersteunende communicatie.

Tafels

De tafels vormen de motor van de vereniging. Dat is de kern van de gedachten achter de oprichting van Noorden Duurzaam. In de praktijk blijkt de totstandkoming van tafels een tijdrovend proces, met name als de aanleiding om een tafel op te richten weinig meer is dan enkele ideeën over de doelstellingen. Gemakkelijker gaat het als er sprake is van projectplannen. Dan blijkt de tafelstructuur van Noorden Duurzaam vaak heel goed bruikbaar. Voorbeelden zijn projecten rond voedsel en waterbeheer.

Eind 2015 was de status van de diverse tafels:

Actief: 18 tafels

In oprichting: 10 tafels

De tafels worden ondersteund en begeleid vanuit de vereniging. Daarvoor zijn kwartiermakers en tafelbegeleiders nodig, die werken volgens de uitgangspunten van de vereniging. Inmiddels hebben zo'n 30 personen de door de vereniging aangeboden kwartiermakerscursus gevolgd. Er is nu een team dat breed inzetbaar is. De praktijk leert dat elke tafel z'n eigen aanpak vraagt en dat de kwartiermakers en begeleiders behoefte hebben aan ondersteuning. Bestuur en coördinator zijn tot de conclusie gekomen dat de coördinatie van de ontwikkeling van tafels en uitwisseling van tafelactiviteiten veel meer aandacht moet krijgen en als specifieke taak bij een tafelcoördinator moet worden neergelegd. Daartoe ontbreken op dit moment echter nog de middelen.

Voor het verstrekken van informatie over afzonderlijke tafels en voor het bevorderen van contact en samenwerking tussen tafels, worden tafelmarkten als een goed middel beschouwd. Daarvoor moet nog een geschikte vorm worden gevonden. Er is een werkgroep evenementen gevormd, die zich daarmee bezighoudt.

Evaluatie voornemens voor 2015

In de ALV op 2 april 2015 is een notitie besproken met een aantal voornemens voor 2015.

We geven in de volgende tabel kort aan of en hoe ze zijn gerealiseerd.

	Voornemen	Realisering
Wat gaan we doen – met anderen		
<i>Ondernemers betrekken</i>	Meer directe contacten met grote en middelgrote bedrijven ontwikkelen; voordelen uitlichten (innovatieversnelling, marktvergroting, duurzame	Enkele bedrijven hebben we ertoe bewogen om lid te worden. De inzet daarop is beperkt gebleven omdat we nog niet kunnen bogen op veel successen. Met Assen voor Assen, MVO-Nederland,

	Voornemen	Realisering
	inzetbaarheid, duurzaamheidsindicatoren, duurzaamheidscommunicatie, relatie met kenniscentra); voorbeelden communiceren; samenwerken met ondernemers-netwerken en overheden (o.a. in de Thematafel Duurzaam MKB Ondernemen en het Ondernemersplein); tafelprojecten gekoppeld aan innovatieprojecten van bedrijven.	Koplopers Fryslân en Duurzom is intensief overleg geweest over een MVO-steunpunt in het Noorden. Een voorstel hiertoe van Assen voor Assen is door Noorden Duurzaam in eerste instantie afgewezen omdat het zwaartepunt in de governance van het steunpunt teveel bij MVO Nederland zou komen en te weinig invloed zou geven aan Noordelijke financiers. In het najaar heeft een nieuwe overlegronde wel geresulteerd in afspraken over samenwerking.
<i>Brancheorganisaties betrekken.</i>	In samenwerking met MVO-Nederland onderzoeken hoe regionale sectortafels in verband kunnen staan met regionale en landelijke branche-organisaties; 'linking pins' aanbrengen tussen regionale en landelijke tafels.	Hier is nog weinig voortgang geboekt. Wel is er nu een intentie om met MVO Nederland voor de zorg te komen tot een nieuwe bundeling.
<i>Inzetten op projecten.</i>	Met alle kwartiermakers hier een accent op leggen. Tafels dus niet alleen als verzamelpunten maar ook en vooral als springplank voor projecten. Leden inzetten bij projecten	De TT Duurzame Mobiliteit heeft een project van een autodemontageondernemer geadopteerd, en zet nu in op de ontwikkeling van de 'Demontageleerfabriek' als nieuw spilconcept in de circulaire economie. De ondernemer heeft er echter voor gekozen om eerst zelf stappen te zetten. Met de faculteit Ruimtelijke Wetenschappen is samengewerkt bij de aanvraag van Europese subsidie, voor een project waarin met diverse tafels kan worden gewerkt. Voor de ontwikkeling van een serie projecten op gebied van water is een werkgroep gevormd.
<i>Dwarsverbanden leggen.</i>	Actief verbindingen zoeken tussen tafels en tussen projecten. Bijvoorbeeld tussen verfhergebruik en ziekenhuizen, tussen autorecycling en duurzame inzetbaarheid, tussen bodemdaling en betonrecycling.	In de KT Voeding Stad & Ommeland zijn in deze lijn diverse projecten ontstaan: streekproducten in het UMCG, Vindicat en voedselverspilling, Lets Gro en Dutch Cuisine.
<i>Overheden betrekken.</i>	Samenwerken bij gesubsidieerde innovatieprojecten; rol t.o.v. overheden ontwikkelen.	Er is een symposium over duurzaam beton georganiseerd in samenwerking met de provincie Fryslân. Eveneens met Fryslân wordt gewerkt aan marktregulering rond ESCo's.
<i>Nieuwe tafels.</i>	Kansen benutten om nieuwe tafels te formeren; actieve rol hierin voor tafelbegeleiders, bestuur, RvT, ALV en alle leden; regionale tafels en ook lokale tafels; speciale aandacht voor duurzaam inkopen, duurzame energie.	Er staan diverse nieuwe tafels op stapel, waaronder een TT Duurzaam Ontwerpen. De Friese Mileufederatie is als tafel aangesloten, waarbij ND en FMF wederzijds lidmaatschap met gesloten beurzen zijn overeengekomen.
Wat gaan we doen - in eigen huis		
<i>Bouwen aan identiteit.</i>	Het concept (tweeslag) en de positie (infrastructuur, speelveld,	Met prof. dr. Ton Schoot Uiterkamp is een mini-college over het begrip duurzaamheid gemaakt

	Voornemen	Realisering
	meta) met energie en zelfvertrouwen doorontwikkelen en communiceren; samenwerking hiervoor met o.a. provincies, ministeries, landelijke, regionale en lokale netwerken; contacten met de media; Youtube filmpjes op noordenduurzaam.nl	en gepubliceerd. Meer video is in voorbereiding, in samenwerking met professionele producenten. Er wordt gewerkt aan een communicatieplan met de uitgangspunten voor een systematische inzet van communicatiemiddelen e.d.
<i>Verder groeien.</i>	Doorgaan met ledenwerving, vooral via tafels.	Voor tafelbegeleiders wordt nieuw materiaal ontwikkeld om ledenwerving te vergemakkelijken.
<i>Talent binnenhalen</i>	Werkvorm voor bedenken. Talentgroep? Sectortafel voor boardroom consultants?	Een ST Organisatieadviseurs wordt begin 2016 gestart.
<i>Professionaliseren.</i>	Middelen op inzetten. Ontwikkelen van coördinatiefuncties en vrijwilligersfuncties in de vereniging	Er is een Werkgroep Evenementen ingesteld met een coördinator en een klein urenbudget. Er is een Werkgroep Webtechniek gevormd die vrijwilligers zoekt via Paletzorg (o.a. autismebegeleiding). Er is een Werkgroep Ledencoaches in voorbereiding voor opstartbegeleiding nieuwe leden.
<i>Begroting versterken.</i>	Extra middelen aantrekken, bijvoorbeeld in de vorm van steun voor kwartiermakersopdrachten vanuit overheden; hernieuwd (beperkt) onderzoek naar subsidiemogelijkheden	Noorden Duurzaam werkt samen met RVO/DuurzaamDoor aan een landelijk onderzoek naar financiële en juridische belemmeringen bij regionale netwerken voor duurzame ontwikkeling. Voor IBA Parkstad (gebiedsontwikkeling rond Heerlen) is tegen vergoeding een workshop verzorgd over de werkwijze van Noorden Duurzaam.

Als we de balans opmaken kunnen we zeggen dat er heel hard is gewerkt door de coördinator, kwartiermakers, tafelbegeleiders en vrijwilligers. Daarvoor alle complimenten. De beperkende factor in de realisering van de beoogde groei en kwaliteitsontwikkeling blijft vooralsnog het gebrek aan financiële middelen. We realiseren ons dat het zaak is om resultaten te kunnen laten zien, als onderbouwing van de potentie van Noorden Duurzaam, zoals we die uitdragen. Dat vraagt om keuzes voor onze inzet in 2016. Die hebben we neergelegd in het jaarplan 2016. Ook in 2016 gaan we duurzaam verder werken aan onze ambitie, waarbij we weer rekenen op de enthousiaste inzet van de coördinator, kwartiermakers, tafelbegeleiders en vrijwilligers.

Het bestuur van Noorden Duurzaam,

Elly Pastoor, voorzitter
 Johan Bodde, penningmeester
 Jannes Schoemaker, secretaris
 Rianne Schuurman, lid
 Ko Henneman, lid